

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มบูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ ชื่อหน่วย อาเซียนศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อ/สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่

เลขที่.....โรงเรียน.....

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หน่วยย่อยที่ ๑ เรื่อง เพื่อนบ้านของเรา	๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๒
ใบงานแผนการเรียนรู้ที่ ๑	๓
ใบความรู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๑	๔
ใบงานแผนการเรียนรู้ที่ ๒	๕
ใบความรู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๒	๖
ใบงานแผนการเรียนรู้ที่ ๓	๑๒
ใบความรู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๓	๑๓
ใบงานแผนการเรียนรู้ที่ ๔	๑๔
ใบความรู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๔	๑๕
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๗
หน่วยย่อยที่ ๒ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของอาเซียน	๑๘
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๙
ใบงานแผนการเรียนรู้ที่ ๑	๒๐
ใบความรู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๑	๒๑
ใบงานแผนการเรียนรู้ที่ ๒	๒๓
ใบความรู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๒	๒๔
ใบงานแผนการเรียนรู้ที่ ๓	๒๗
ใบงานแผนการเรียนรู้ที่ ๔	๒๘
ใบความรู้ แผนการเรียนรู้ที่ ๔	๒๙
แบบทดสอบหลังเรียน	๓๒

หน่วยที่ ๑๐ อาเซียนศึกษา
หน่วยย่อยที่ ๑ เรื่องเพื่อนบ้านของฉัน

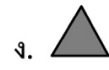
แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง อาเซียนศึกษา

หน่วยย่อยที่ ๒ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มอาเซียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

๑. ในแผนที่ภูเขาแทนที่ด้วยสัญลักษณ์ใด

๒. กรุงเทพมหานคร จะแทนที่ด้วยสัญลักษณ์ใด

๓. แม่น้ำเจ้าพระยา แทนที่ด้วยสัญลักษณ์ใด

๔. แหล่งน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในอาเซียนอยู่ในประเทศใด

- ก. ประเทศไทย
- ข. ประเทศกัมพูชา
- ค. ประเทศมาเลเซีย
- ง. ประเทศอินโดนีเซีย

๕. ประเทศใดต่อไปนี้ จัดอยู่ในกลุ่มประเทศ
หมู่เกาะ

- ก. ประเทศอินโดนีเซีย
- ข. ประเทศเมียนมาร์
- ค. ประเทศเวียดนาม
- ง. ประเทศกัมพูชา

๖. เราจะได้รับอิทธิพลจากลมหนาวในเดือนใดต่อไปนี้

- ก. เดือนเมษายน
- ข. เดือนกรกฎาคม
- ค. เดือนธันวาคม
- ง. เดือนมิถุนายน

๗. ปรากฏการณ์ใดต่อไปนี้ที่เกินในช่วงฤดูหนาว

- ก. สึนามิ
- ข. ภูเขาไฟระเบิด
- ค. แม่น้ำนิ่ง
- ง. ภาวะเรือนกระจก

๘. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่ภัยจากธรรมชาติ

- ก. การเกิดไฟป่าในอินโดนีเซีย
- ข. การเดินกระบวนทางการเมือง
- ค. การเกิดหมอกควันในภาคเหนือของไทย
- ง. อากาศหนาวอุณหภูมิ ๐ องศา

๙. ประเทศใดต่อไปนี้ไม่ได้รับผลกระทบจาก สึนามิ

- ก. ไทย
- ข. ลาว
- ค. อินโดนีเซีย
- ง. มาเลเซีย

๑๐. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. อุทกภัยจะเกิดกับพื้นที่ ที่เป็นที่ราบลุ่ม
- ข. การเกิดวาตภัยจะตามด้วยการเกิดลูกเห็บทุกครั้ง
- ค. อัคคีภัยจะเกิดในป่าที่รกทึบเท่านั้น
- ง. การเกิดภูเขาไฟระเบิดสามารถเกิดได้ทุกส่วนของ

โลก

ใบงานที่ ๐๒
เรื่อง วาดภาพแผนที่โลก

- คำชี้แจง**
- ให้นักเรียนวาดแผนที่โลก แบ่งเขตเป็นทวีป เขียนชื่อทวีปกำกับ ระบายสีให้สวยงาม
 - นักเรียนนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน

ภาพ.....

ใบความรู้ที่ ๐๑ เรื่อง ทวีป

สำหรับนักเรียน ป.๕

โลกได้แบ่งพื้นที่ออกเป็นทวีป ดังนี้

๑. ทวีปเอเชีย
๒. ทวีปยุโรป
๓. ทวีปแอฟริกา
๔. ทวีปอเมริกาเหนือ
๕. ทวีปอเมริกาใต้
๖. ทวีปออสเตรเลีย

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง อารยธรรมจีนและอินเดียในกลุ่มอาเซียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. อินโดจีน หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

๒. มหาอำนาจที่มีอิทธิพลต่อ อินโดจีน คือ

.....

๓. อารยธรรมจีนที่นักเรียนรู้จักคือ

.....

๔. อารยธรรมอินเดียที่นักเรียนรู้จักคือ

.....

๕. วัฒนธรรมไทยรับจากใครมากที่สุด.....เพราะ

.....

.....

.....

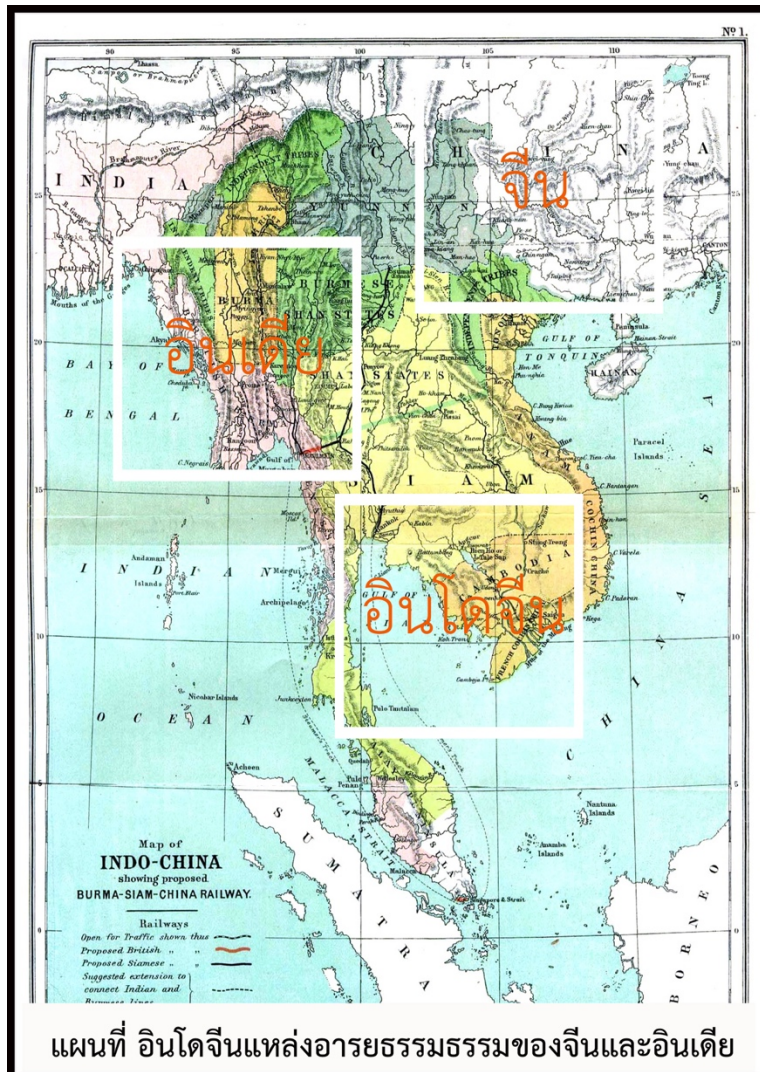
ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ใบความรู้ที่ ๐๑

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง อารยธรรมจีน และอินเดีย ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอีกชื่อหนึ่งว่า “อินโดจีน” หมายถึงภูมิภาคที่ได้รับอารยธรรมอินเดียและอารยธรรมจีน อันเนื่องมาจากที่ตั้งอยู่ตรงการระหว่างสองประเทศนั่นเอง และจากประวัติศาสตร์ที่มีมาอย่างยาวนาน ทั้งประเทศอินเดียและประเทศจีนก็มีการติดต่อค้าขายมาตลอด ไม่ว่าจะเป็นทางบกหรือทางเรือ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงกลายเป็นทางผ่านที่สำคัญ เป็นที่พักสินค้า เติมน้ำจืด และที่หลบลมมรสุม การค้าขายนี้เองทำให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมทั้งจีนและอินเดีย

วัฒนธรรมของอินเดียที่เผยแพร่ในอาเซียน

๑. ศาสนา

พระราชพิธีพืชมงคล
จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

ศาสนาจากอินเดียที่เข้ามาเผยแพร่ก่อนคือ ศาสนาพราหมณ์ หรือฮินดู ซึ่งเป็นศาสนาที่นับถือเทพเจ้าหลายองค์ เช่น พระศิวะ พระพรหม พระนารายณ์ พระอินทร์ เมื่อพุทธศาสนารุ่งเรืองในอินเดีย โดยเฉพาะในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช (ครองราชย์ พ.ศ. ๒๖๙-๓๑๑) พระองค์ได้ส่งสมณทูตไปเผยแพร่พุทธศาสนาหลายแห่ง รวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้ผู้คนในอาณาจักรต่าง ๆ ยอมรับนับถือพุทธศาสนาแทนศาสนาพราหมณ์ อย่างไรก็ตาม ศาสนาพราหมณ์ยังคงมีอิทธิพลในราชสำนักและในพระราชพิธีบางอย่าง พุทธศาสนาที่นับถือในสุโขทัยระยะแรกเป็นนิกายมหายาน ต่อมาในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช (พ.ศ. ๑๘๒๑-๑๘๔๒) ทรงนำพุทธศานานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์ หรือนิกายหินยาน ซึ่งเคร่งครัดในพระธรรมวินัยกว่ามาเผยแพร่ ทรงนิมนต์พระสงฆ์จากตามพรลิงค์ หรือนครศรีธรรมราช ซึ่งมีความรู้แตกฉานในพระไตรปิฎก มาเทศน์สั่งสอนประชาชน ทำให้พุทธศาสนานิกายเถรวาทเป็นที่นับถือกันโดยทั่วไปจนปัจจุบัน

๒. ภาษาและวรรณคดี

การแพร่หลายของพุทธศาสนาในราชอาณาจักรไทยจนมาเป็นศาสนาประจำชาติ ทำให้คำในภาษาบาลี ซึ่งใช้ในพุทธศาสนา หินยานมีหลายคำ ปรากฏในภาษา ซึ่งใช้กันโดยทั่วไปในหมู่คนไทย ภาษาสันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาของนักปราชญ์ในอินเดีย ก็มีอิทธิพลอยู่แต่น้อยกว่าภาษาบาลี ในด้านวรรณคดี มหาकाพย์ที่ยิ่งใหญ่ของ ๒ เรื่อง คือ รามายณะ หรือรามเกียรติ์ และมหากาณะ เป็นที่รู้จักของคนไทย เรื่องรามายณะมาเล่นโขน หนังใหญ่ และหนังตะลุง ยังมีวรรณคดีของอินเดียอีกหลายเรื่อง ที่คนไทยคุ้นเคย ที่รู้จักกันดีอีกเรื่อง นิทานชาดก ในพุทธศาสนา ซึ่งมีอิทธิพลต่อคนไทยในเรื่องการทำคุณความดี ละเว้นความชั่ว

พระราม พระลักษมณ์ พระนางสีดา หนุมาน
จากมหากาพย์รามายณะ หรือ รามเกียรติ์

กลาย
นิกาย
ส่ว
น
มา
ก
อินเดีย
กันดี

หนึ่งคือ
งาม

๓. กฎหมายและระบอบการปกครอง

กฎหมายตามสามดวง

กฎหมายเดิมของไทยที่เรียกกัน โดยทั่วไปว่า กฎหมายตราสามดวง ได้รับอิทธิพลจากอินเดียเช่นกัน (โดยผ่านทางมอญ) คือ จากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ ในการตรากฎหมาย หรือที่เรียกว่า พระไอยการลักษณะต่าง ๆ จะมีการอ้างอิงถึงคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ ในเบื้องต้น ก่อนกล่าวถึงเนื้อหาของกฎหมาย นอกจากนี้คัมภีร์อรรถศาสตร์ ซึ่งเป็นตำราทางด้านกรปกครองของอินเดีย ราชনীติ หรือ "ความประพฤติของพระราชอา" และหลักทศพิธราชธรรม หรือ "ธรรม ๑๐ ประการ ของพระราชอา" ล้วนแล้วแต่มีกำเนิดในอินเดีย และมีอิทธิพลต่อระบอบการปกครองของไทยในสมัยก่อน

๔. ศิลปกรรม

ศิลปกรรมของอินเดีย ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาทางด้านปฏิมากรรม เช่น พระพุทธรูป พระโพธิสัตว์ ด้านสถาปัตยกรรม เช่น สถูป เจดีย์ ด้านจิตรกรรม เช่น ภาพฝาผนัง มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อศิลปกรรมของไทย อิทธิพลของเรื่องรามายณะ หรือรามเกียรติ์ ทำให้นาฏศิลป์ของอินเดีย มีอิทธิพลต่อนาฏศิลป์ไทยเช่นกัน ทั้งการแต่งตัว และท่าร่ายรำ อิทธิพลของวัฒนธรรมอินเดียดังที่กล่าวมา ไทยไม่ได้รับโดยตรงจากอินเดีย หากแต่รับผ่านเพื่อนบ้านของไทย คือ ขอม (เขมร) มอญ ลังกา สำหรับขอมยังมีอิทธิพลทางด้านภาษาต่อไทยเราด้วย นั่นคือ คำในภาษาเขมรหลายคำ กลายเป็นภาษาที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ หรือราชาศัพท์

วัฒนธรรมของจีนที่เผยแพร่ในอาเซียน

อิทธิพลของจีนด้านศาสนา

จีนมีอิทธิพลต่อเวียดนามมาเป็นเวลานาน ธรรมเนียมปฏิบัติของชาวเวียดนามมีปรัชญาเอเชียตะวันออกเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังได้รับอิทธิพลทางศาสนา เช่น ศาสนาพุทธ นิกายมหายาน, ลัทธิขงจื้อ และลัทธิเต๋า ซึ่งเกิดขึ้นในจีนทั้งหมด นอกจากนี้ในเวียดนามยังนิยมใช้ตะเกียบในการรับประทานอาหารเช่นเดียวกับประเทศในเอเชียตะวันออกประเทศอื่น ๆ และอาหารเวียดนามส่วนใหญ่ก็ได้รับอิทธิพลจากจีนและฝรั่งเศสด้วย (ผู้ที่รับประทานอาหารด้วยมือจะเป็นพวกที่ได้รับอิทธิพลจากอินเดียมากกว่าจีน ซึ่งรับประทานอาหารด้วยตะเกียบและมีชาเป็นเครื่องดื่ม) ลักษณะความเชื่อทางศาสนาของชาวจีนในประเทศไทยผสมผสานความเชื่อของพุทธศาสนาการบูชาบรรพบุรุษ ลัทธิเต๋า ลัทธิขงจื้อ และการนับถือเทพเจ้า ชาวจีนจะนิยมไหว้เจ้าและไหว้บรรพบุรุษ ในขณะที่เดียวกันก็ทำบุญตักบาตรหรือให้ลูกบวชเรียนในพุทธศาสนา โดยไม่ถือว่ามีความขัดแย้งกัน ความเชื่อดั้งเดิมที่ชาวจีนรับมาจากการบูชาเน้นความกตัญญูทวดเทที่ต่อพ่อแม่และบรรพบุรุษ สอนให้บุคคลดำเนินชีวิตโดยไม่ฝืนธรรมชาติ รู้จักตนเอง เอาชนะตนเองรู้จักพอ สอนให้รู้จักสันโดษ สอนว่าการปกครองที่ดีนั้นไม่ควรใช้อำนาจมาก ไม่ควรมีกฎระเบียบมาก ให้เป็นไปโดยธรรมชาติ เหมือนชีวิตในครอบครัวเดียวกัน พิธีกรรมสำคัญตูลูจีน สารทจีน แข็งเม้ง เทศกาลกินเจ

อิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ

ในฐานะที่จีนเป็นตลาดการค้าใหญ่ มีสินค้าต่าง ๆ ที่รัฐต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องการ เช่นเครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม จีนจึงบังคับให้รัฐต่าง ๆ ส่งเครื่องบรรณาการให้กับจีนก่อน แล้วจีนจึงค้าขายด้วย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการแลกเปลี่ยน อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์จีนให้สอนผู้เขียนว่า จีนถือตนว่าเป็นผู้ใหญ่ เมื่อผู้น้อยเอาของมาให้ ผู้ใหญ่ต้องมีของแลกเปลี่ยนเป็นการตอบแทน แต่เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็ต้องให้มากกว่าผู้น้อย ดังนั้นจึงเป็นที่ชื่นชอบแก่รัฐต่าง ๆ เป็นอันมาก อาณาจักรที่รุ่งเรืองกับการค้าขายกับจีน เช่น อาณาจักรฟูนัน ศรีวิชัย อันนัม สุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ ฯลฯ

ใบความรู้ที่ ๐๒

สำหรับครู

เรื่อง อารยธรรมจีน และอินเดีย ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอีกชื่อหนึ่งว่า “อินโดจีน” หมายถึงภูมิภาคที่ได้รับอารยธรรมอินเดียและอารยธรรมจีน อันเนื่องมาจากที่ตั้งอยู่ตรงการระหว่างสองประเทศนั่นเอง และจากประวัติศาสตร์ที่มีมาอย่างยาวนาน ทั้งประเทศอินเดียและประเทศจีนก็มีการติดต่อค้าขายมาตลอด ไม่ว่าจะเป็นทางบกหรือทางเรือ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงกลายเป็นทางผ่านที่สำคัญ เป็นที่พักสินค้า เติมน้ำจืด และที่หลบลมมรสุม การค้าขายนี้เองทำให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมทั้งจีนและอินเดียในภูมิภาคนี้

อารยธรรมจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อิทธิพลทางการเมือง

ในสมัยโบราณ กษัตริย์จีนทุกพระองค์ถือว่าทรงเป็นสมมุติเทพมีฐานะเหนือผู้ปกครองของประเทศต่าง ๆ ในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้ปกครองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะต้องส่งเครื่องบรรณาการไปให้กับกษัตริย์จีนอย่างน้อยปีละ ๓ ครั้ง เพื่อประโยชน์ทางการค้า เรียกว่า “จิ้มก้อง” หากมีการผลัดเปลี่ยนกษัตริย์ จะต้องมีการแจ้งเรื่องให้กับกษัตริย์จีนทรงทราบ เพื่อให้จีนรับรอง สำหรับประวัติศาสตร์ไทยมีหลักฐานการส่งบรรณาการกับจีนมานานแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ไทยหยุดส่งเครื่องบรรณาการให้จีนสมัยรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นี้เองประเทศเวียดนามนับว่าได้รับอารยธรรมจีนมากที่สุด เพราะมีความใกล้ชิดกับจีน เมื่อจีนเข้าปกครองเวียดนามก็ใช้วิธีการปกครองแบบกึ่งจีนชาติ เวียดนามจึงมีระบบการปกครองแบบจีน มีการสอบเข้ารับราชการแบบจีนโดยใช้ตำราของขงจื้อ เรียกว่าสอบจงหงวน มีการใช้อักษรจีน นับถือเทพเจ้าแบบจีน นับถือขงจื้อ งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม แม้แต่เครื่องแต่งกาย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดคือ พระราชวังหลวงเว้ ที่มีความเป็นจีนสูงมาก **อิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ**

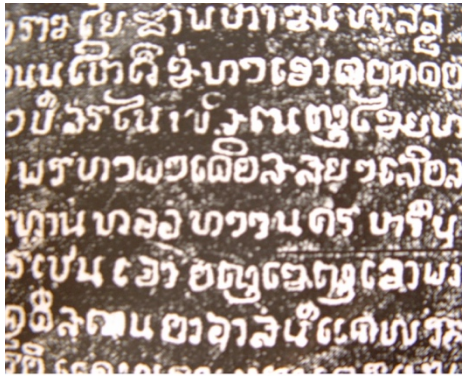
พระราชวังหลวงเว้

ในฐานะที่จีนเป็นตลาดการค้าใหญ่ มีสินค้าต่าง ๆ ที่รัฐต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องการ เช่น เครื่องปั้นดินเผา ผ้าไหม จีนจึงบังคับให้รัฐต่าง ๆ ส่งเครื่องบรรณาการให้กับจีนก่อน แล้วจีนจึงค้าขายด้วย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการแลกเปลี่ยน อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์จีนให้สอนผู้เขียนว่า จีนถือตนว่าเป็นผู้ใหญ่ เมื่อผู้น้อยเอาของมาให้ ผู้ใหญ่ต้องมีของแลกเปลี่ยนตอบแทน แต่เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็ต้องให้มากกว่าผู้น้อยดังนั้นจึงเป็นที่ชื่นชอบแก่รัฐต่าง ๆ เป็นอันมาก อาณาจักรที่รุ่งเรืองกับการค้าขายกับจีน เช่น อาณาจักรฟูนัน ศรีวิชัย อังนัม สุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ ฯลฯ

ชาวจีนได้ถ่ายทอดศิลปการทำเครื่องปั้นดินเผา “เครื่องสังโลก” สินค้าส่งออกที่สำคัญสมัยสุโขทัย

อารยธรรมอินเดียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ตัวอักษรปัลลวะ

แบบที่นิยมใช้ในอินเดียภาคใต้ในสมัยราชวงศ์ปัลลวะ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นศูนย์กลางทางการค้าที่สำคัญที่สุด การเดินเรือแต่ละครั้งมิได้มีเพียงแต่พ่อค้า ยังมีนักบวชเดินทางร่วมมากับเรือด้วยเพื่อประกอบพิธีให้กับพ่อค้าเหล่านั้น ชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงรับเอาวัฒนธรรมของชาวอินเดียมาผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมของตนเอง จนกลายเป็นรากฐานสำคัญของรูปแบบวัฒนธรรมอินเดียที่ชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รับมา

เช่นด้านอักษรศาสตร์ เช่น ตัวอักษรปัลลวะแบบที่นิยมใช้ในอินเดียภาคใต้ในสมัยราชวงศ์ปัลลวะ (พุทธศตวรรษที่ ๑๑ – ๑๒) ดังได้พบจารึกโบราณภาษาสันสกฤต ที่วัดดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คัมภีร์พระ และยังคงมีบทบาทอยู่โดยได้ปะปนอยู่

ในแต่ละภาษาของแต่ละประเทศ และงานวรรณกรรมในศาสนาพราหมณ์

ด้านศิลปกรรม ในรูปแบบของ สถาปัตยกรรม งานปฏิมากรรม และงานจิตรกรรม ซึ่งถือว่าเป็นหลักฐานสำคัญที่เป็นรูปธรรมที่ทำให้เราทราบว่า ชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รับเอาวัฒนธรรมอินเดียมาในสมัยใด งานสถาปัตยกรรม ส่วนใหญ่แล้วจะได้รับอิทธิพลมาจากศาสนา เช่น เทวสถานต่าง ๆ ของ ศาสนาพราหมณ์ เพื่อใช้ในการประกอบพิธีบูชาเทพเจ้า ในงานปฏิมากรรมเทวรูปศาสนาพราหมณ์ จะปรากฏการสร้างมหาเทพทั้งสามพระองค์ คือ พระพรหม พระนารายณ์ พระอิศวรหรือพระศิวะ รวมถึงศิวลึงค์ ถูกพบมาใน เขมร ไทย พม่า ชาว

ศิลปกรรมของอินเดีย ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาทางด้านปฏิมากรรม เช่น พระพุทธรูป พระโพธิสัตว์ ด้านสถาปัตยกรรม เช่น สถูป เจดีย์ ด้านจิตรกรรม เช่น ภาพฝาผนัง มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อศิลปกรรมของไทย

วัฒนธรรมประเพณี คติ ความเชื่อ และศาสนา โดยเฉพาะศาสนาพราหมณ์ ชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคแรกส่วนใหญ่นับถือศาสนาพราหมณ์ เมื่อกาลผ่านไป ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ เข้ามา ชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ได้ผสมผสานศาสนาพราหมณ์กับศาสนาใหม่ ๆ เหล่านี้ด้วยกันจนกลายเป็นศาสนาที่มีรูปแบบเฉพาะตัว เช่น ศาสนาพุทธในประเทศไทยก็มีพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์เจืออยู่ในเกือบทุกพิธีกรรม เขมรรับศาสนาพราหมณ์แล้วก็นำไปผสมผสานกับลัทธิฮินดู - ขวา (เทวราชา) แล้วพัฒนาจนศาสนาพราหมณ์ในเขมรเป็นศาสนาที่เกื้อหนุนอำนาจกษัตริย์และมากด้วยพิธีกรรมอันเคร่งครัดสลับซับซ้อน

ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช (ครองราชย์ พ.ศ. ๒๖๙-๓๑๑) พระองค์ได้ส่งสมณทูตไปเผยแผ่พุทธศาสนาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้ผู้คนในอาณาจักรต่าง ๆ ยอมรับนับถือพุทธศาสนาแทนศาสนาพราหมณ์ อย่างไรก็ตามศาสนาพราหมณ์ยังคงมีอิทธิพลในราชสำนักและในพระราชพิธีบางอย่าง พุทธศาสนาที่นับถือในสุโขทัยระยะแรกเป็นนิกายมหายาน ในด้านวรรณคดี มหากาพย์ที่ยิ่งใหญ่ของอินเดีย ๒ เรื่อง คือ รามายณะ หรือรามเกียรติ์ และมหาภารตะ เป็นที่รู้จักกันดีของคนไทย เรื่องรามายณะมาเล่นโซน หนังใหญ่ และหนังตะลุง อิทธิพลของเรื่องรามายณะ หรือรามเกียรติ์ ทำให้นาฏศิลป์ของอินเดีย มีอิทธิพลต่อนาฏศิลป์ไทยเช่นกัน ทั้งการแต่งตัว และท่ารำยรำ ยังมีวรรณคดีของอินเดียอีกหลายเรื่อง ที่คนไทยคุ้นเคย ที่รู้จักกันดีอีกเรื่องหนึ่งคือนิทานชาดก ในพุทธศาสนา ซึ่งมีอิทธิพลต่อคนไทยในเรื่องการทำคุณงามความดี ละเว้นความชั่ว

ด้านการปกครอง ราวพุทธศตวรรษที่ ๕ เป็นต้นมา เมืองต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มขยายตัวใหญ่ขึ้น ดังนั้นจึงการตั้งหัวหน้าของแต่ละชุมชนเพื่อ รักษาความปลอดภัยคุ้มครองประชาชนของตนไม่ให้โดนรังแกจากชุมชนอื่นๆ การยกระดับให้ผู้นำเป็นสมมุติเทพ เป็นองค์อวตารของเทพเจ้า สร้างความยำเกรงต่อสมาชิกใน

ชุมชน ซึ่งข้อนี้เป็นที่ถูกใจผู้นำเป็นอย่างมาก ด้านการบริหาร มีการนำการปกครองระบบศักดินา จตุสดมภ์และการปกครองหัวเมืองตามแบบอินเดียมาใช้ ในด้านกฎหมายก็ใช้กฎหมายพระธรรมศาสตร์

กฎหมายของไทยที่เรียกกัน โดยทั่วไปว่า กฎหมายตราสามดวง ได้รับอิทธิพลจากอินเดียเช่นกัน (โดยผ่านทางมอญ) คือ จากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ ในการตรากฎหมาย หรือที่เรียกว่า พระไอยการลักษณะต่าง ๆ จะมีการอ้างอิงถึงคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ ในเบื้องต้น ก่อนกล่าวถึงเนื้อหาของกฎหมาย นอกจากนี้คัมภีร์อรรถศาสตร์ ซึ่งเป็นตำราทางด้านปกครองของอินเดีย ราชনীติ หรือ "ความประพฤติของพระราชา" และหลักทศพิธราชธรรม หรือ "ธรรม ๑๐ ประการ ของพระราชา" ล้วนแล้วแต่มีกำเนิดในอินเดีย และมีอิทธิพลต่อระบอบการปกครองของไทยในสมัยก่อน ชุมชนแห่งแรกที่ก่อร่างสร้างตัวเป็นอาณาจักรแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้รับวัฒนธรรมทางศาสนาพราหมณ์คือ อาณาจักรฟูนัน ซึ่งตั้งอยู่ตอนกลางและสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง (ประมาณ ค.ศ. ๑ - ๖) มีการติดต่อกับประเทศอินเดียบริเวณลุ่มแม่น้ำคงคา อาณาจักรฟูนันมีการปกครองในระบบกษัตริย์มีการสืบราชวงศ์แบบอินเดียและรับระบบศักดินามาจากอินเดีย ชนชั้นปกครองนับถือศาสนาพราหมณ์ไศวนิกาย นับถือศิวลึงค์ ส่วนชาวพื้นเมืองมีทั้งนับถือศาสนาพราหมณ์ไวษณพนิกาย ใช้คัมภีร์สันสกฤต อีกทั้งเป็นอาณาจักรแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ใช้ภาษาสันสกฤตเป็นภาษาราชการ ส่วนงานทางด้านศิลปกรรมปรากฏหลักฐานซากอาคารสมัยก่อนเมืองพระนคร รวมทั้งเทวรูปพระนารายณ์ พระหริหระและพระพุทธรูปสมัยก่อนเมืองพระนคร

ในประเทศไทย อิทธิพลความเชื่อของศาสนาพราหมณ์มีส่วนสำคัญในการกำหนดรูปแบบการปกครองของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชิดชูความสำคัญของสถาบันกษัตริย์ในฐานะผู้ปกครองตามลัทธิเทวราชา ที่รับมาจากเขมรอีกทอดหนึ่งนั่น ถือว่ากษัตริย์ทรงใช้ทรงพระราชอำนาจในการปกป้องและคุ้มครองให้อาณาประชาราษฎร์อยู่ร่มเย็นเป็นสุข อันเป็นพระราชภาระของพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์

เหตุผลที่อารยธรรมของอินเดียแพร่หลายกว่าอารยธรรมของจีนในกลุ่มอาเซียน เพราะ อารยธรรมของอินเดียเข้ามาพร้อมกับนักบวชที่สอนศาสนา นำหลักการปฏิบัติของศาสนาพราหมณ์มาประกอบพิธีให้กับนักบวชทำให้เกิดรากฐานในการปฏิบัติขึ้น ส่วนชาวจีนมีความเชื่อว่า ตนเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ชุมชนเล็ก ๆ ต้องเข้ามาสวามิภักดิ์ โดยการส่งเครื่องราชบรรณาการ เลยทำให้อารยธรรมจีนไม่แพร่หลายเท่าอารยธรรมของอินเดีย

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง กฎบัตรอาเซียน

คำชี้แจง

๑. นักเรียนเขียนผังความคิด วัตถุประสงค์ของกฎบัตรของอาเซียน ให้ถูกต้อง
๒. นักเรียนนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน

กฎบัตรอาเซียน

ใบความรู้ที่ ๐๒
เรื่อง กฎบัตรอาเซียน
สำหรับนักเรียน ป.๕

กฎบัตรอาเซียนเป็นความตกลงระหว่างประเทศ สมาชิกที่กำหนดกรอบโครงสร้างองค์กร เป้าหมาย หลักการ และกลไกที่สำคัญต่างๆ ของอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

๑. ร่วมมือกันด้านการเมือง เพื่อเป็นการต่อต้านการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ ที่แพร่หลายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
๒. ร่วมมือกันด้านเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการแข่งขันกับโลกตะวันตก(อเมริกา และยุโรป)หลังสงครามเย็นยุติลง และการเกิดมหาอำนาจใหม่อย่างจีนและอินเดีย
๓. ร่วมมือกันทางด้านสังคมและวัฒนธรรม สาเหตุมาจาก การเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น โรคระบาด การก่อการร้าย การค้ามนุษย์ สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง ความเหมือนและความต่างของประเทศในกลุ่มอาเซียน

คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ต่อไปนี้

๒. นักเรียนนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน

ด้าน	ประเทศที่เหมือนกับไทย	ประเทศที่ต่างจากไทย
การนับถือศาสนา		
การปกครอง		
ประเพณี		

ใบความรู้ที่ ๐๑

เรื่อง ความเหมือนและความต่างของประเทศในกลุ่มอาเซียน สำหรับนักเรียนและครู

ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมและสังคมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้งที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันเป็นผลมาจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ รากฐานทางวัฒนธรรมและการนับถือศาสนา ซึ่งจะสรุปให้เห็นเป็นภาพรวมได้ ดังนี้

๑. ศาสนา

ศาสนาสำคัญที่เผยแพร่เข้ามาและได้รับการยอมรับนับถือจากชนชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ผู้คนส่วนใหญ่ในประเทศไทย พม่า ลาว กัมพูชา ล้วนนับถือ ดังนั้น ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา ลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ของพม่า ลาว กัมพูชา และไทย ก็จะคล้ายคลึงกันไทย เช่น การทำบุญตักบาตร การสวดมนตร์ไหว้พระ การให้ความเคารพพระสงฆ์ การนิยมนำบุตรหลานเข้ารับการอุปสมบท เป็นต้น สำหรับประเทศมาเลเซีย บรูไน อินโดนีเซีย ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จึงมีวัฒนธรรมแบบอิสลาม ประเทศฟิลิปปินส์ได้รับอิทธิพลจากคริสต์ศาสนา ประเทศสิงคโปร์และเวียดนาม นับถือหลายศาสนา โดยนับถือลัทธิธรรมเนียมตามแบบจีนเป็นหลัก

๒. ภาษา

ประเทศเพื่อนบ้านที่มีการพูด เขียน คล้ายคลึงกับไทยก็คือ ลาวเพียงชาติเดียวเท่านั้น ส่วนชาติอื่น ๆ ก็จะใช้ภาษาของตน ไม่ว่าจะเป็นพม่า เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ โดยที่ภาษาอังกฤษและภาษาจีนจะเป็นภาษากลางที่ใช้ติดต่อกันได้ทั่วทั้งภูมิภาค

๓. ประเพณี พิธีกรรม

หากชาติใดที่มีรากฐานการนับถือศาสนาเป็นพระพุทธศาสนา ประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ ก็จะคล้ายคลึงกัน เช่น การทำบุญเลี้ยงพระ การเวียนเทียนเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีเข้าพรรษา เป็นต้น ส่วนประเพณีอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา พบว่าหากเป็นประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน เช่นไทยพม่า ลาว กัมพูชา ก็จะมีประเพณีหลายอย่างคล้ายคลึงกัน เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง เพียงแต่รายละเอียดของการจัดพิธีจะแตกต่างกันออกไปขณะเดียวกัน วัฒนธรรมไทยในการแสดงความเคารพ โดยการไหว้ของคนไทย ชาติเหล่านี้ก็จะมีธรรมเนียมการไหว้เช่นเดียวกันสำหรับชาติอื่น ๆ ได้แก่ มาเลเซียอินโดนีเซียบรูไน จะมีประเพณีพิธีกรรมตามแบบอิสลาม เวียดนามกับสิงคโปร์จะมีประเพณีพิธีกรรมตามแบบจีน และมีวัฒนธรรมวันตักเข้ามัสยิดส่วนชาติที่มีแบบแผนประเพณี พิธีกรรมเหมือนอย่างตะวันตก คือ ฟิลิปปินส์

๔. อาหาร

อาหารของประชากรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยข้าว พืชผัก และเนื้อสัตว์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น การปรุงอาหารโดยมากจะใช้เครื่องเทศประเภท กะทิ น้ำมันรสชาติจัดจ้าน โดยอาหารของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีอยู่อย่างหลากหลาย สีสันดูน่ารับประทาน รสชาติเผ็ดร้อน ประเทศที่รับประทานอาหารไม่แตกต่างจากคนไทยก็ยังคงเป็นพม่า ลาว กัมพูชา ส่วนประเทศที่เป็นอิสลามยังคงเคร่งครัดในเรื่องการรับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์ เช่นไม่รับประทานเนื้อหมู สัตว์ที่ใช้ในการปรุงอาหารต้องผ่านการฆ่าจากคนมุสลิมเท่านั้น

๕. การแต่งกาย

ผู้คนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หากไม่นับชุดพื้นเมืองและชุดประจำชาติแล้ว จะแต่งกายไม่แตกต่างกัน กล่าวคือสังคมเมืองในปัจจุบัน ผู้ชายสวมเสื้อ กางเกง ส่วนผู้หญิงสวมเสื้อ กางเกง หรือกระโปรง แต่ชาวมุสลิมยังมีวัฒนธรรมการแต่งกายที่ไม่เหมือนกับชาวพุทธโดยชาวมุสลิมมีการแต่งกายที่ปกปิดมิดชิดใช้ผ้าคลุมหน้าไว้ ส่วนชาวพุทธจะมีการแต่งกายที่เปิดเผยให้เห็นหน้าตาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในชนบทผู้หญิงจำนวนมากก็ยังสวมใส่ผ้าซิ่นกันอยู่ ส่วนชุดประจำชาติ

ของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ล้วนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกัน ทำให้เมื่อดูแล้วสามารถบอกได้ทันทีว่าชุดแต่งกายนั้น ๆ เป็นของชนชาติใด

กล่าวโดยสรุปวัฒนธรรม เป็นสิ่งดั้งเดิมที่บรรพบุรุษได้สั่งสมและสืบทอดต่อกันมาจนเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นชาติ อย่างไรก็ตามประเทศในกลุ่มอาเซียนที่ใกล้ชิด และมีดินแดนติดต่อกัน เช่น ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย จะมีวัฒนธรรมบางส่วนที่คล้ายคลึงกันหรือมีมิติความเชื่อและประเพณีที่เหมือนหรือคล้ายกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านศาสนา เช่น พระพุทธศาสนา เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดประเพณีที่คล้ายคลึงกัน ส่วนศาสนาอิสลามในมาเลเซีย ก็พบว่ามีความคล้ายคลึงกับจังหวัดชายแดนทางภาคใต้ แต่ประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ห่างออกไปเช่นสิงคโปร์ บรูไน ก็จะทำให้มีวัฒนธรรมบางอย่างที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรม นอกจากจะเป็นสิ่งที่สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ความเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นชาติแล้ว วัฒนธรรมยังทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความรู้สึกเป็นบ้านพี่เมืองน้องกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

ความแตกต่างกันทางการเมืองและการปกครอง

การปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียนมีหลากหลายรูปแบบ ประกอบด้วย

๑. แบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มี ๔ ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา สิงคโปร์ และ มาเลเซีย
๒. ประชาธิปไตยในระบบประธานาธิบดี ๒ ประเทศ คือ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์
๓. เผด็จการสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ๒ ประเทศ คือ ลาว และเวียตนาม
๔. เผด็จการทหาร ๑ ประเทศ คือ เมียนมาร์ หรือพม่า
๕. สมบูรณาญาสิทธิราชย์ ๑ ประเทศ คือ บรูไน

สมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด สมาชิกบางประเทศยังมีปัญหาด้านความเป็นประชาธิปไตย และยังคงปกครองในรูปแบบเผด็จการ ทำให้อาเซียนพัฒนาได้อย่างยากลำบาก

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง อาเซียนศึกษา
หน่วยย่อยที่ ๑ เรื่อง เพื่อนบ้านของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

๑. โลกแบ่งออกเป็นทวีป
 - ก. ๖ ทวีป
 - ข. ๗ ทวีป
 - ค. ๘ ทวีป
 - ง. ๙ ทวีป
๒. ประเทศในกลุ่มอาเซียน ตั้งอยู่ในทวีปใด
 - ก. ทวีปอเมริกาเหนือ
 - ข. ทวีปอเมริกาใต้
 - ค. ทวีปยุโรป
 - ง. ทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
๓. การกำเนิดอาเซียน มีจุดประสงค์ที่แท้จริงคือ
 - ก. รวมกลุ่มค้าขาย
 - ข. ต่อต้านสหรัฐอเมริกา
 - ค. ต่อต้านการปกครองแบบคอมมิวนิสต์
 - ง. ต่อต้านการปกครองแบบประชาธิปไตย
๔. อินโดจีนหมายถึง
 - ก. ดินแดนที่อยู่ระหว่างจีนกับอินเดีย
 - ข. ดินแดนที่เป็นเมืองขึ้นของจีนและอินเดีย
 - ค. เป็นชื่อเดิมของประเทศอินโดนีเซีย
 - ง. ชื่อช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือ
๕. ประเทศใดต่อไปนี้รับวัฒนธรรมของจีนมากกว่าอินเดีย
 - ก. ประเทศไทย
 - ข. ประเทศเมียนมาร์
 - ค. ประเทศเวียดนาม
 - ง. ประเทศลาว
๖. วัฒนธรรมใดต่อไปนี้เป็นที่ไทยรับมาจากอินเดีย
 - ก. เทศกาลกินเจ
 - ข. การแต่งกายของนาฏศิลป์
 - ค. การไหว้บรรพบุรุษ
 - ง. การกินอาหารโดยใช้ตะเกียบ
๗. สัญลักษณ์ของอาเซียนคือ
 - ก. รวงข้าว ๑๐ รวง มัดรวมกัน
 - ข. ต้นข้าว ๑๐ ต้น มัดรวมกัน
 - ค. เชือก ๑๐ เส้น มัดรวมกัน
 - ง. ต้นหญ้า ๑๐ ต้น มัดรวมกัน
๘. ข้อใดต่อไปนี้อาจเกี่ยวข้องกับเสาหลักอาเซียน
 - ก. ความร่วมมือทางด้านการเมือง
 - ข. ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ
 - ค. ความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรม
 - ง. เกี่ยวข้องทั้ง ๓ ข้อ
๙. ประเทศใดต่อไปนี้ที่ต่างจากพวก ในด้านศาสนา
 - ก. ประเทศไทย
 - ข. ประเทศลาว
 - ค. ประเทศกัมพูชา
 - ง. ประเทศมาเลเซีย
๑๐. ประเทศใดต่อไปนี้ที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึง กับไทยมากที่สุด
 - ก. ประเทศเมียนมาร์
 - ข. ประเทศลาว
 - ค. ประเทศสิงคโปร์
 - ง. ประเทศมาเลเซีย

หน่วยที่ ๑๐ อาเซียนศึกษา
หน่วยย่อยที่ ๒

เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของอาเซียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง อาเซียนศึกษา

หน่วยย่อยที่ ๒ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มอาเซียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

๑. ในแผนที่ภูเขาแทนที่ด้วยสัญลักษณ์ใด

๒. กรุงเทพมหานคร จะแทนที่ด้วยสัญลักษณ์ใด

๓. แม่น้ำเจ้าพระยา แทนที่ด้วยสัญลักษณ์ใด

๔. แหล่งน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดของอาเซียนอยู่ในประเทศ ไ

- ก. ประเทศไทย
ข. ประเทศกัมพูชา
ค. ประเทศมาเลเซีย
ง. ประเทศอินโดนีเซีย

๕. ประเทศใดต่อไปนี้ จัดอยู่ในกลุ่มประเทศ
หมู่เกาะ

- ก. ประเทศอินโดนีเซีย
ข. ประเทศเมียนมาร์
ค. ประเทศเวียดนาม ง. ประเทศกัมพูชา

๖. เราจะได้รับอิทธิพลจากลมหนาวในเดือนใดต่อไปนี้

- ก. เดือนเมษายน
ข. เดือนกรกฎาคม
ค. เดือนธันวาคม
ง. เดือนมิถุนายน

๗. ปรากฏการณ์ใดต่อไปนี้ที่เกินในช่วงฤดูหนาว

- ก. สึนามิ
ข. ภูเขาไฟระเบิด
ค. แม่คะนิง
ง. ภาวะเรือนกระจก

๘. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่ภัยจากธรรมชาติ

- ก. การเกิดไฟป่าในอินโดนีเซีย
ข. การเดินกระบวนทางการเมือง
ค. การเกิดหมอกควันในภาคเหนือของไทย
ง. อากาศหนาวอุณหภูมิ ๐ องศา

๙. ประเทศใดต่อไปนี้ไม่ได้รับผลกระทบจาก สึนามิ

- ก. ไทย
ข. ลาว
ค. อินโดนีเซีย
ง. มาเลเซีย

๑๐. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. อุทกภัยจะเกิดกับพื้นที่ ที่เป็นที่ราบลุ่ม
ข. การเกิดวาตภัยจะตามด้วยการเกิดลูกเห็บทุก
ครั้ง
ค. อัคคีภัยจะเกิดในป่าที่รกทึบเท่านั้น
ง. การเกิดภูเขาไฟระเบิดสามารถเกิดได้ทุกส่วน

ของโลก

ใบงานที่ ๑๑

เรื่อง สัญลักษณ์ทางภูมิศาสตร์

คำชี้แจง ให้นักเรียน จับคู่ภาพกับคำต่อไปนี้ ให้ถูกต้อง

ทางรถยนต์

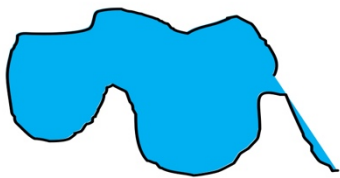
ทะเล/มหาสมุทร

แม่น้ำ

อ่างเก็บน้ำ

ภูเขาสูง

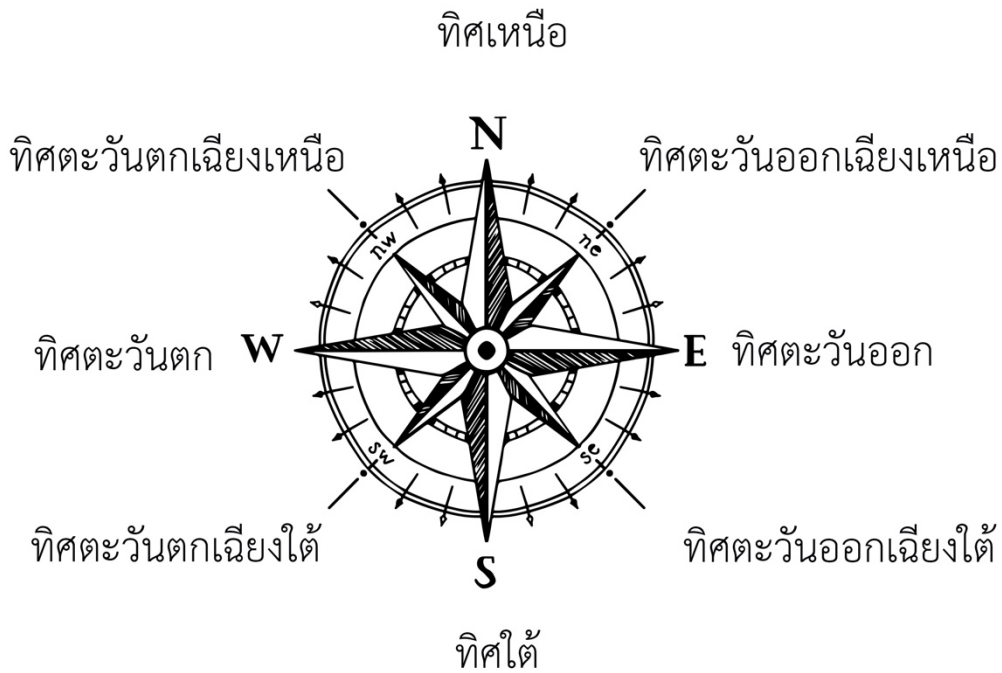
ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ใบความรู้ที่ ๐๑

สำหรับนักเรียน

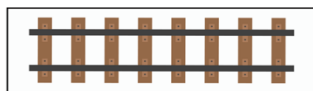
ทิศและสัญลักษณ์ทางภูมิศาสตร์

ทิศ ในแผนที่โลกจะกำหนดให้ขั้วโลกเหนือเป็นทิศเหนือ ขั้วโลกใต้เป็นทิศใต้ และเมื่อหันหน้าไปทางทิศเหนือ ทางขวามือของผู้อ่านจะเป็นทิศตะวันออก ซ้ายมือของผู้อ่านจะเป็นทิศตะวันตก และการหาค่าทิศอื่นๆใช้หลักการ ดังนี้

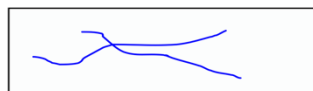

สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมาย

ในแผนที่ส่วนใหญ่ใช้เส้นหรือสีเป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก สัญลักษณ์ที่ใช้กันโดยทั่ว ๆ ไป ได้แก่

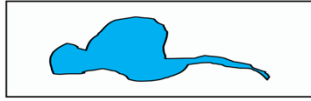
ใช้แทน ทางรถไฟ

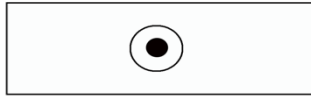
ใช้แทน แม่น้ำ

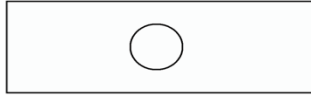
ใช้แทน ภูเขา

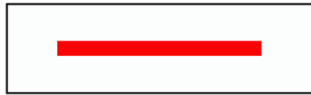
ใช้แทน แห่ล่งน้ำ

ใช้แทน ที่ตั้งเมืองหลวง

ใช้แทน ที่ตั้งเมืองสำคัญ

ใช้แทน ทางรถยนต์

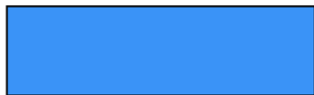

ใช้แทน เส้นกั้นอาณาเขต

สีที่ใช้ในภูมิศาสตร์

ใช้แทน ที่ราบลุ่ม หรือป่าไม้ภูเขา

ใช้แทน แห่ล่งน้ำ

ใช้แทน ที่ราบสูง หรือ พื้นที่สูง

ใช้แทน ที่สูง หรือภูเขาสูง

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มอาเซียน

คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนบอกชื่อประเทศในกลุ่มอาเซียนเป็นภาษาไทยให้ถูกต้อง พร้อมระบายสีให้สวยงาม

๒. นักเรียนนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน

1.

3.

5.

7.

9.

2.

4.

6.

8.

10.

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ใบความรู้ที่ ๐๒ สำหรับนักเรียน ป.๕

เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทำเลที่ตั้งและอาณาเขตของอาเซียน

ที่ตั้ง และอาณาเขต

อาเซียนมีที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางด้านต่างๆ และยังมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีผู้คนได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานมาตั้งสมัยโบราณ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่ระหว่างประมาณละติจูดที่ ๒๘ องศาเหนือ ถึง ๑๑ องศาใต้ และระหว่างลองจิจูดที่ ๙๒ องศาตะวันออกถึง ๑๔๐ องศาตะวันออก ซึ่งอยู่ระหว่างมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก ประกอบด้วยดินแดนส่วนที่เป็นภาคพื้นทวีปและหมู่เกาะ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสภาพพื้นที่หลายแบบ เช่น ภูเขาและที่สูง ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ และเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำสายต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำจืดที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในด้านเป็นแหล่งอาหาร ใช้ทำการเกษตร และการคมนาคม ตลอดจนที่ราบลุ่มแม่น้ำซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูก นอกจากนี้ยังมีชายฝั่งทะเลยาวเป็นแหล่งอาหารจากทะเลและเส้นทางเดินเรือทางทะเลมาตั้งแต่โบราณ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคหนึ่งของทวีปเอเชีย โดยทิศเหนือติดต่อกับประเทศจีน ทิศตะวันออกจดมหาสมุทรแปซิฟิก ทิศใต้จดมหาสมุทรอินเดีย ทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศอินเดียและบังคลาเทศ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยดินแดน ๒ ส่วนใหญ่ๆ คือ

๑) ส่วนที่อยู่บนพื้นแผ่นดินใหญ่ เรียกว่า คาบสมุทรอินโดจีน เป็นที่ตั้งของประเทศไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย

๒) ส่วนที่เป็นหมู่เกาะ เรียกว่า กลุ่มเกาะมลายู เป็นที่ตั้งของประเทศฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย บรูไน สิงคโปร์ ดินแดนบางส่วนของมาเลเซียบอร์เนียว (มาเลเซียตะวันออก) และติมอร์ตะวันออก ซึ่งแยกตัวออกจากประเทศอินโดนีเซีย และประกาศเอกราชเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับมหาสมุทรแปซิฟิก

ทิศใต้ ติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับสาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ และมหาสมุทรอินเดีย

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ หมายถึง สภาพทั่วไปๆ ไปบนพื้นโลก ซึ่งมีความสูงต่ำไม่เท่ากัน ก่อให้เกิดเป็นภูเขา ที่ราบสูง ที่ราบชายฝั่งทะเล แม่น้ำ ทะเลสาบ เป็นต้น

เขตทิวเขาในคาบสมุทรอินโดจีน เป็นแนวทิวเขาที่ต่อเนื่องจากทิวเขาหิมาลัยทอดเข้ามาในคาบสมุทรอินโดจีน ประกอบด้วยทิวเขาทางภาคตะวันตกของพม่า ได้แก่ ทิวเขาปาตะโก และทิวเขาอาระกันโยมา ทิวเขาแนวนี้ได้ต่อเนื่องลงไปมหาสมุทรอินเดีย เป็นหมู่เกาะอันดามัน และหมู่เกาะนิโคบาร์ และเชื่อมต่อกับเกาะสุมาตรา ทิวเขาทางตอนกลางของคาบสมุทร ได้แก่ ทิวเขาแดนลาว ทิวเขาถนนธงชัย และทิวเขาตะนาวศรี กั้นพรมแดนระหว่างไทยกับพม่า และมีแนวต่อเนื่องไปจนถึงมาเลเซียตะวันตก และแนวที่ ๓ เป็นทิวเขาทางตะวันออกของคาบสมุทร ได้แก่ทิวเขาอันนัมในลาว และเวียดนาม

เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำในคาบสมุทรอินโดจีน มีบริเวณที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำขนาดใหญ่ ๕ แห่ง คือราบลุ่มแม่น้ำอิรวดี ในภาคกลางของพม่า ที่ราบลุ่มแม่น้ำสาละวิน ในภาคตะวันออกของพม่า ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ในภาคกลางของไทย ที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแม่น้ำแบ่งเขตระหว่างพม่า ไทย ลาว และไหลเข้าไปในกัมพูชา และเวียดนาม และที่ราบลุ่มแม่น้ำแดง ในเวียดนามตอนเหนือ บริเวณปากแม่น้ำอิรวดี และแม่น้ำโขงจะมีลักษณะเป็นดินดอนสามเหลี่ยม เนื่องจากการทับถมของโคลนตะกอนที่แม่น้ำพัดพามาบริเวณปากแม่น้ำ ทำให้ปากแม่น้ำตื้นเขิน

เขตกลุ่มเกาะมลายู เป็นกลุ่มเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของโลก มีเกาะรวมกันมากกว่า ๒๐,๐๐๐ เกาะประกอบด้วยเกาะสำคัญ ๒ เกาะ

- ๑) หมู่เกาะฟิลิปปินส์ เป็นที่ตั้งของประเทศฟิลิปปินส์ มีเกาะรวมกันทั้งหมดประมาณ ๗,๑๐๐๐ เกาะ เกาะใหญ่ที่สุดคือ เกาะลูซอน รองลงมาคือ เกาะมินดาเนา
- ๒) หมู่เกาะอินดิสตะวันออก เป็นที่ตั้งประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซียตะวันออก บรูไน และติมอร์ตะวันออก มีเกาะรวมกันทั้งหมดประมาณ ๑๓,๖๐๐ เกาะ เกาะใหญ่ที่สุดของหมู่เกาะนี้คือเกาะนิวกินี รองลงมาเกาะบอร์เนียว ทั้งสองเกาะมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ ๒ และที่ ๓ ของโลก

ลักษณะภูมิประเทศของกลุ่มเกาะมลายู ส่วนใหญ่มีทิวเขาอยู่ทางตอนในเกาะล้อมรอบด้วยที่ราบชายฝั่งทะเล ตามบริเวณทิวเขาในประเทศอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์มีภูเขาไฟอยู่เป็นจำนวนมาก บางลูกเป็นภูเขาไฟที่ยังมีพลังปะทุอยู่

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศ หมายถึง ลักษณะของลมฟ้าอากาศที่มีอยู่ประจำ ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอุณหภูมิประจำเดือน และปริมาณฝนที่ตกในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ ของปี ตลอดจนชนิดของพืชพรรณธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ

ลักษณะภูมิอากาศร้อน โดยแบ่ง ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ

ภูมิอากาศร้อนชื้นหรือภูมิอากาศแบบป่าชื้นร้อน มีฝนตกชุก ฤดูฝนค่อนข้างยาวนาน พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าดงดิบ มีต้นไม้ขึ้นแน่นทึบ และมีใบสีเขียวตลอดทั้งปี ได้แก่ อินโดนีเซีย ติมอร์ตะวันออก บรูไน มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ บริเวณชายฝั่งของพม่า ภาคใต้ และภาคตะวันออกของไทย และชายฝั่งของเวียดนาม

ภูมิอากาศร้อนชื้นสลับแล้ง หรือภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเขตร้อน มีฝนปานกลางฤดูฝนยาวนานประมาณครึ่งปี สลับกับฤดูแล้งอีกครั้งปี พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าไม้ผลัดใบเขตร้อน ได้แก่ ส่วนใหญ่ของคาบสมุทรอินโดจีนที่อยู่ห่างจากชายฝั่งทะเลเข้าไปภายใน

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ประเทศใดจะมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ขึ้นอยู่กับปัจจัย ๓ ประการ คือ

๑. ความเหมาะสมในเกิดทรัพยากรธรรมชาติ
๒. ความสามารถในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์
๓. ความสามารถในการจัดการที่เหมาะสม

ประชากร

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี ๒๐๐๔ มีประชากรประมาณ ๖๐๐ ล้านคน เกษมสุมาตราคือเกาะที่มีปริมาณความหนาแน่น แน่นที่สุดในโลก มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และ ศาสนา รวมทั้งมีชาวจีนอพยพมาเป็นจำนวนมาก

ศาสนา

ทางฝั่งแผ่นดินใหญ่ในภูมิภาคนี้ จะนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนมาก ประเทศเหล่านั้นคือ ไทย เวียดนาม ลาว กัมพูชา และ พม่า สิงคโปร์นั้นก็ประเทศนับถือศาสนาพุทธ ส่วนทางด้านคาบสมุทรมลายู และ หมู่เกาะอินโดนีเซีย นั้น จะนับถือศาสนาอิสลาม ได้แก่ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และ บรูไน ส่วนประเทศฟิลิปปินส์นั้น นับถือศาสนาคริสต์ ประเทศติมอร์ตะวันออกนั้นก็นับถือศาสนาคริสต์เป็นหลักเหมือนกัน

แบ่งออกได้เป็นดังนี้:

บรูไน (Brunei): อิสลาม (๖๗%) พุทธมหายาน (๑๓%) คริสต์ (๑๐%) ฆราวาส และอื่น ๆ (๑๐%)

กัมพูชา (Cambodia): พุทธหินยาน (๙๓%) ฆราวาส และอื่น ๆ (๗%)

ติมอร์ตะวันออก: คริสต์ศาสนา (๙๕%)

อินโดนีเซีย (Indonesia): อิสลาม (๘๑%) คริสต์ พุทธ ฮินดู และอื่น ๆ

ลาว (Laos): พุทธหินยาน (๖๐%) Animism และอื่น ๆ (๔๐%)

มาเลเซีย (Malaysia): อิสลาม (๖๑%) พุทธมหายาน (๒๐%) คริสต์ ฮินดู และอื่น ๆ

พม่า (Myanmar): พุทธหินยาน (๘๙%) อิสลาม (๔%) คริสต์ (๔%) ฮินดู (๑%) และ ฆราวาส

ฟิลิปปินส์ (Philippines): คริสต์ (๙๒%) อิสลาม (๕%) พุทธ และอื่น ๆ (๓%)

สิงคโปร์ (Singapore): ศาสนาตามประเทศจีน (พุทธมหายาน เต๋า และ ขงจื้อ) (๕๑%) อิสลาม (๑๕%) คริสต์ (๑๔%) ฮินดู (๔%) อื่น ๆ (๑๖%)

ไทย (Thailand): พุทธหินยาน (๙๕%) อิสลาม (๓%) ฮินดู คริสต์ และ ฮินดู

เวียดนาม (Vietnam): พุทธมหายาน (๕๐%) ขงจื้อ และ คริสต์ (๕๐%)

ใบงานที่ ๐๒

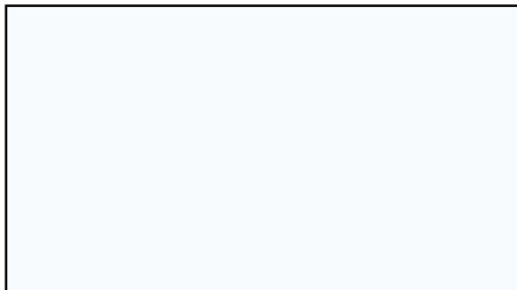
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

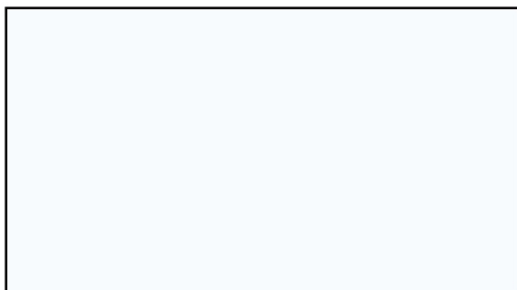
- คำชี้แจง**
๑. ให้นักเรียนหาภาพปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่พบเห็นมาติดลงบนใบงาน
 ๒. นักเรียนนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ใบงานที่ ๐๒

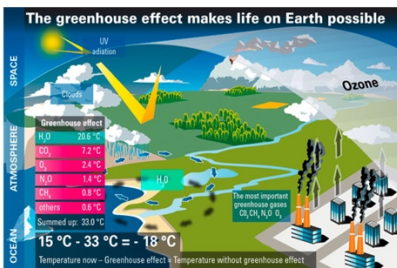
เรื่อง ปรัชญาการณทางธรรมชาติที่มีผลต่อประเทศในกลุ่มอาเซียน

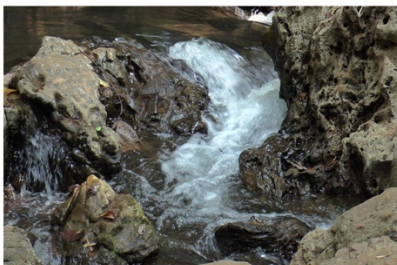
คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกชื่อ ปรัชญาการณทางธรรมชาติ ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ใบความรู้ที่ ๐๒ สำหรับนักเรียน และครู

เรื่อง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีผลต่อประเทศในกลุ่มอาเซียน

ลักษณะทางกายภาพที่ควรรู้

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ลักษณะทางกายภาพเชิงภูมิศาสตร์ของจังหวัดที่ควรศึกษา ได้แก่

๑. **ภูมิดาราศาสตร์** หมายถึง ปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ เช่น การที่โลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น การเกิดฤดูกาล การเกิดกลางวัน กลางคืน นอกจากนี้แสงจากดวงอาทิตย์ยังช่วยให้ความอบอุ่น และช่วยพืชในการสังเคราะห์ด้วยแสงดวงจันทร์หมุนรอบตัวเอง ขณะเดียวกันก็โคจรรอบโลก และโคจรรอบดวงอาทิตย์ด้วยนั้น ทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่สำคัญบนโลก คือ เกิดกลางวันกลางคืน น้ำขึ้นน้ำลง จันทรุปราคา และสุริยุปราคา

๒. **ภูมิประเทศ** หมายถึง ลักษณะของแผ่นดินที่อาจมีลักษณะสูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นภูเขา ที่ราบ ที่ราบสูง แม่น้ำ หนอง บึง ลักษณะภูมิประเทศแต่ละแบบ จะมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชากร เช่น บริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ มักมีผู้คนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ทำการประมง และทำการเพาะปลูกเป็นอาชีพหลัก

๓. **ภูมิอากาศ** หมายถึง ลักษณะอากาศที่เกิดขึ้นเป็นประจำในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ในระยะเวลาหนึ่งที่ยาวนานพอสมควร สิ่งที่น่าวิเคราะห์เพื่อจัดทำลักษณะอากาศประจำถิ่น ได้แก่ อุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน ลม และทิศทางการลม เป็นต้น

๔. **ภูมิธรณี** หมายถึง ลักษณะของหินและแร่ธาตุ ซึ่งพบได้อยู่ทั่วไปตามผิวเปลือกโลก แร่ส่วนมากจะเกิดร่วมกับหินชนิดต่าง ๆ เมื่อหินผุพังทลาย แร่จะถูกกระแสน้ำพัดลงมาสู่ต่ำเพื่อไปรวมกับกระแสแร่

๕. **ภูมิปฐพี** หมายถึง ลักษณะของดินชนิดต่าง ๆ ดินเกิดจากวัฏจักรธรรมชาติที่ทับถมปกคลุมผิวโลก เช่น เศษดิน ซากพืช ซากสัตว์ แร่ธาตุต่าง ๆ เป็นต้น ดินในแต่ละพื้นที่จะมีคุณสมบัติแตกต่างกัน เช่น การอุ้มน้ำ สีของดิน ความอุดมสมบูรณ์

๖. **ภูมิอุทก** หมายถึง แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย บึง หนอง ทะเล ทะเลสาบ บึงจืดที่ควบคุมภูมิอุทก ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ฤดูกาลปริมาณน้ำฝน

๗. **ภูมิพฤษศาสตร์** หมายถึง ลักษณะของชนิดและพรรณไม้ประจำถิ่นที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ ตามอิทธิพลของภูมิอากาศภูมิประเทศ

นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพยังรวมถึงสัตว์ต่าง ๆ ที่พบได้ในแต่ละท้องถิ่น เช่น สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลาน เป็นต้น

ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์

สภาวะที่เกิดขึ้นกับความเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกและบรรยากาศที่ห่อหุ้มโลก เป็นปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่ส่งผลจากกระบวนการทางธรรมชาติและส่งผลมาจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์เป็นตัวกระทำ โดยที่เกิดปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอาจได้รับผลมาจากกระบวนการด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้านร่วมกัน

ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีผลต่อลักษณะทางกายภาพ

ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่เกิดขึ้นมีปัจจัย(ตัวกระทำ) อยู่หลายลักษณะ บางกรณีอาจมีเพียงปัจจัยเดียว แต่บางกรณีที่เกิดขึ้นก็อาจมีหลายปัจจัยร่วมกัน ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์บางแห่งจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว และนำไปประกอบการศึกษาค้นคว้าทางด้านภูมิศาสตร์ได้อย่างเด่นชัด ตัวอย่างเช่น เสาเฉลียงแพะเมืองผี หน้าผาสูงชัน น้ำค้างแข็ง การเกิดแผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด

แพะเมืองผี

แพะเมืองผี ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่แสดงถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับเปลือกโลกที่เกิดจากแรงกระทำภายในและแรงกระทำภายนอกเป็นปัจจัยร่วมกัน โดยถือว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างความอ่อนตัวของชั้นตะกอนและแรงกระทำของแรงน้ำไหล

ละลุ

“ละลุ” เป็นภาษาเขมร แปลว่า “ทะเล” เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติแต่มีพื้นที่กว้างกว่า ๒,๐๐๐ ไร่ ละลุเกิดจากน้ำฝนกัดเซาะ ยุบตัวหรือพังทลายของดิน เนื่องจากสภาพดินแข็งจะคงอยู่ไม่ยุบตัวเมื่อถูกลมกัดกร่อนจึงมีลักษณะเป็น รูปต่างๆ มองคล้ายกำแพงเมือง หน้าผา

น้ำค้างแข็ง : ปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศโลก

น้ำค้างแข็ง เป็นปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศซึ่งจะไม่ ปรากฏขึ้นในทุกภาคของประเทศไทย แต่มักจะพบมากในช่วงฤดูหนาวบนยอดดอยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาษาถิ่นเหนือเรียกน้ำค้างแข็งว่า เหมยขาบ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียกว่าแม่คะนึ่ง

๑. ลักษณะทั่วไป : จะมีลักษณะเป็นเกล็ดน้ำแข็งขาวๆ จับตัวตามใบไม้ ยอดหญ้าหรือวัตถุต่างๆ ใกล้เคียงกับพื้นดิน

๒. กระบวนการเกิดปรากฏการณ์การเกิดน้ำค้างแข็ง มี ๒ แบบด้วยกัน คือ

๒.๑ การเกิดน้ำค้างแข็งโดยตรง จะเกิดในช่วงที่อุณหภูมิของอากาศใกล้ผิวโลกลดต่ำกว่า จุดเยือกแข็ง

๒.๒ การเกิดน้ำค้างแข็งโดยอ้อม เกิดเมื่ออุณหภูมิกอากาศลดต่ำลงโดยมีปริมาณความชื้น ใกล้พื้นดินสูง

๓. สถานที่ปรากฏการณ์ของการเกิดน้ำค้างแข็งในประเทศไทย : มักจะเกิดบนดอยหรือภูเขาสูงในภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และเลย

กระบวนการเกิดแผ่นดิน : สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกที่เกิดจากแรงกดดันของเปลือกโลก

๑. กระบวนการเกิดแผ่นดินไหว มี ๒ ลักษณะ คือ

๑.๑ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ : การเคลื่อนตัวของเปลือกโลกในชั้นต่างๆ ได้รับพลังงานความร้อนจากแก่นโลก เกิดการดันตัวขึ้นผลักดันเปลือกโลกอยู่ตลอดเวลาเป็นผลให้มีการเคลื่อนตัวบ่อยๆ และการระเบิดของภูเขาไฟเกิดจากการเคลื่อนตัวของหินหนืด ที่อยู่ใต้เปลือกตามรอยแตกของเปลือกโลกและเกิดแรงดันส่งผลให้เกิดการสั่นสะเทือนบริเวณเปลือกโลก

๑.๒ เกิดจากการกระทำของมนุษย์ : กิจกรรมบางอย่างที่มนุษย์กระทำ เช่น การสร้างอ่างกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ การขุดเจาะน้ำใต้ดิน การเก็บขยะนิวเคลียร์ไว้ใต้ดิน การทดลองระเบิดใต้ดินส่งผลให้มวลของหินเปลี่ยนสภาพไป

๒. ขนาดและความรุนแรงของแผ่นดินไหว การวัดมี ๒ ลักษณะ คือ

๒.๑ ขนาดของแผ่นดินไหว คำนวณได้จากการตรวจวัดความสูงของกราฟที่พื้นโลกปลดปล่อยออกมาใน รูปการสั่นสะเทือน เครื่องมือที่ใช้ตรวจวัดเรียกว่า ไชสโมกราฟ หน่วยศูนย์กลางแผ่นดินไหวเรียกว่า ริกเตอร์

๒.๒ ความรุนแรงของแผ่นดินไหว หมายถึง การวัดปริมาณของแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความรู้สึกของผู้คน การสิ้นของวัตถุหรือสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น

๓. ผลที่เกิดจากแผ่นดินไหว

ความเสียหายทางตรง : มักจะเกิดกับสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่ตั้งอยู่บนชั้นหินอ่อนหรือดินเหนียว ซึ่งอำนาจของคลื่นแผ่นดินไหวจะทำให้เกิดการพังทลายความเสียหายทางอ้อม : พบในบริเวณที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะหากแผ่นดินไหวในมหาสมุทรจะทำให้เกิดคลื่นขนาดใหญ่ เรียกว่า สึนามิ ที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศแรก และต่อมาเกิดขึ้นบนเกาะสุมาตราที่ประเทศอินโดนีเซีย และได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยด้วย

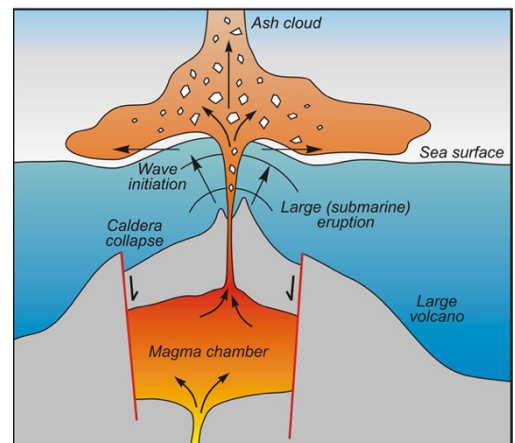
ปรากฏการณ์ภาวะโลกร้อนขึ้น : สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศโลก

ภาวะโลกร้อนขึ้น หรือเรียกว่า ปรากฏการณ์เรือนกระจก เป็นปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์อีกประการหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากสภาพของอุณหภูมิของโลกที่สูงขึ้นหรือโลกได้ทวีความร้อนขึ้นและการที่อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นจะมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและความสมดุลทางธรรมชาติ

กระบวนการของการเกิดภาวะโลกร้อนขึ้น

เกิดจากรังสีอัลตราไวโอเล็ตถูกบรรยากาศชั้นโอโซนดูดซับไว้ บางส่วนจะสะท้อนกลับหรือกระจายไปในบรรยากาศโดยอนุภาคต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบรรยากาศ รังสีบางส่วนที่ตกมาถึงพื้นโลกจะถูกดูดซับไว้ พื้นโลกจะสะท้อนรังสีออกไปในรูปความร้อนหรือรังสีอินฟราเรด ทำให้เกิดการสะสมของรังสีในชั้นบรรยากาศจนเกินสมดุล ส่งผลให้ชั้นบรรยากาศและพื้นผิวโลกมีระดับอุณหภูมิที่สูง ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวเรียกว่าปรากฏการณ์เรือนกระจก

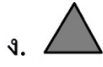
แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง อาเซียนศึกษา

หน่วยย่อยที่ ๒ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มอาเซียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

๑. ในแผนที่ภูเขาแทนที่ด้วยสัญลักษณ์ใด

๒. กรุงเทพมหานคร จะแทนที่ด้วยสัญลักษณ์ใด

๓. แม่น้ำเจ้าพระยา แทนที่ด้วยสัญลักษณ์ใด

ข.

ง.

๔. แหล่งน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดของอาเซียนอยู่ในประเทศใด

ก. ประเทศไทย

ข. ประเทศกัมพูชา

ค. ประเทศมาเลเซีย

ง. ประเทศอินโดนีเซีย

๕. ประเทศใดต่อไปนี้ จัดอยู่ในกลุ่มประเทศ
หมู่เกาะ

ก. ประเทศอินโดนีเซีย

ข. ประเทศเมียนมาร์

ค. ประเทศเวียดนาม

ง. ประเทศกัมพูชา

๖. เราจะได้รับอิทธิพลจากลมหนาวในเดือนใดต่อไปนี้

ก. เดือนเมษายน

ข. เดือนกรกฎาคม

ค. เดือนธันวาคม

ง. เดือนมิถุนายน

๗. ปรากฏการณ์ใดต่อไปนี้ที่เกินในช่วงฤดูหนาว

ก. สึนามิ

ข. ภูเขาไฟระเบิด

ค. แม่น้ำคั่ง

ง. ภาวะเรือนกระจก

๘. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่ภัยจากธรรมชาติ

ก. การเกิดไฟป่าในอินโดนีเซีย

ข. การเดินกระบวนทางการเมือง

ค. การเกิดหมอกควันในภาคเหนือของไทย

ง. อากาศหนาวอุณหภูมิต่ำ ๐ องศา

๙. ประเทศใดต่อไปนี้ไม่ได้รับผลกระทบจาก สึนามิ

ก. ไทย

ข. ลาว

ค. อินโดนีเซีย

ง. มาเลเซีย

๑๐. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก. อุทกภัยจะเกิดกับพื้นที่ ที่เป็นที่ราบลุ่ม

ข. การเกิดวาตภัยจะตามด้วยการเกิดลูกเห็บทุก

ครั้ง

ค. อัคคีภัยจะเกิดในป่าที่รกทึบเท่านั้น

ง. การเกิดภูเขาไฟระเบิดสามารถเกิดได้ทุกส่วน

ของโลก